

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23328/2023
09.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Глигорије Тодорић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Новом Саду, ради признања права својине, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3144/2022 од 02.03.2023. године, у седници већа одржаној 09.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија се **УСВАЈА, УКИДА** се пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3144/2022 од 02.03.2023. године и предмет се враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Новом Саду је донео пресуду П 50564/21 дана 11.10.2022. године, којом је усвојио тужбени захтев и утврдио да је тужила власник непокретности уписане у лн.бр. .. к.о. ... и то парцеле број .. њива 4. класе – ... од 1544 м2, парцеле број .. њива 4. класе – ... површине 541 м2, парцеле број .. њива 4. класе – ... површине 4979 м2 и парцеле број .. њива 4. класе – ... површине 944 м2, по правном основу савесног и законитог одржаја, па се дозвољава упис права својине на наведеним непокретностима у корист тужиле у јавној књизи по основу пресуде, што је тужена Република Србија дужна трпети, те обавезао тужену да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 37.800,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, и одбио захтев тужиле за законску затезну камату на досуђени износ накнаде трошкова поступка од пресуђења до извршности.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 3144/2022 од 02.03.2023. године усвојио жалбу тужене, пресуду Основног суда у Новом Саду П 50564/21 од 11.10.2022. године преиначио у усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбио тужбени захтев да се утврди да је тужила власник наведених непокретности уписаних у лист непокретности .. КО ..., по правном основу савесног и законитог одржаја,

те да се дозволи упис права својине на истим у корист тужиље у јавној књизи на основу пресуде што би тужена била дужна трпети и обавезао тужиљу да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 9.000,00 динара, те да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде благовремену и дозвољену ревизију је изјавила тужила, којом пресуду побија због погрешно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права. Позива се и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку као основ за посебну ревизију, због потребе да се размотре правна питања од општег интереса и правна питања у интересу равноправности грађана, те ради уједначавања судске праксе.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011...10/2023) те Врховни суд није испитивао разлоге за посебну ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку и закључио да је ревизија основана, јер је другостепена пресуда донета погрешном применом материјалног права због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, према стању уписа на дан 30.10.2021. године у листу непокретности број .. КО ... уписане су катастарске парцеле број ... површине 1544 м² (по врсти пољопривредно земљиште, њива 4 класе), број .. површине 561 м² (по врсти шумско земљиште, шума 4 класе), број .. површине 4979 м² (по врсти пољопривредно земљиште, њива 4 класе) и број .. површине 1944 м² (по врсти шумско земљиште, шума 4 класе) у државној својини тужене са правом коришћења тужиље. У старој земљишној књизи те парцеле носиле су друге ознаке и биле уписане у зкњ.ул. бр. .. КО ..., као парцеле број .. њива ..., површине 1636 м², парцела .. шума ..., површине 475 м², парцела .. њива и шума ..., површине 5924 м², у друштвеној својини. Приликом израде новог катастарског оператa ради довођења у сагласност са стварним стањем парцеле су уписане под истим бројевима, а на основу утврђеног стварног стања поседа уписане су у поседовни лист број .. као посед ББ из ..., оца тужиље. Новим катастарским оператом стављеним у употребу 20.06.1977. године, парцеле су добиле бројеве као у тужбеном захтеву и уписане су у поседовни лист .. КО ..., као посед ББ из На основу решења о наслеђивању од 13.04.2007. године на парцелама је иза покојног ББ уписана тужила у катастарском операту, 21.05.2007. године. Решењем о потврђивању и оснивању катастра непокретности за КО ..., који је у примени од 31.03.2008. године, предметне парцеле уписане су у лист непокретности број .. КО ... као својина тужене са правом коришћења ВВ, сина тужиље. Решењем о наслеђивању од 03.04.2018. године, иза покојног ВВ тужила је оглашена за наследника, те је на основу решења о наслеђивању 24.04.2018. године уписано право коришћења у корист тужиље на предметним парцелама, уместо дотадашњег носиоца права коришћења ВВ са делом поседа 1/1, и државна својина. Утврђено је да је за живота ББ обрађивао парцеле које су предмет парнице, након његове

смрти парцеле је наставио да обрађује тужиљин син, који је дао и у закуп једну њиву, а након његове смрти тужиља је дала у закуп још две парцеле.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, јер је закључио да су тужиља и њени правни претходници од 1953. године у поседу предметних парцела, да су несметано обрађивали исте и на тај начин неометано фактички вршили власт непосредно, и посредно, на предметним непокретностима. Првостепени суд је време потребно за одржај рачунао од 04.07.1996. године, када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама Закона о основама својинско-правних односа те је закључио да су испуњени прописани услови за стицање права својине тужиље одржајем.

Другостепени суд је закључио да из утврђених чињеница не произилази да је државина правних претходника тужиље и саме тужиље била законита, односно да се заснива на пуноважном основу потребном за стицање права својине, нити је тужиља у том правцу имала доказе. Надаље, другостепени суд сматра да државина правних претходника тужиље, па ни тужиље није ни савесна, јер су као држаоци знали или могли знати да ствар коју држе није њихова, имајући у виду да су предметне непокретности у земљишној књизи и катастру непокретности вођене као друштвена својина, односно државна својина и да је отац тужиље био уписан као поседник истих.

Врховни суд оцењује да се одлука другостепеног суда о одбијању тужбеног захтева, за сада не може прихватити за правилну. Не може због тога што се не може прихватити оцена о савесности тужиље и њених правних претходника као држаоца непокретности. Другостепени суд погрешно цени савесност држалаца у односу на упис друштвене односно државне својине на непокретностима. Одржај је начин оригинарног стицања својине, дакле стицања од невластника. По основу одржаја, уз испуњење законом предвиђених услова, својина се стиче мимо уписаног титулара својине у јавним књигама о евиденцији непокретности и правима на непокретности, а не изводи се из својине уписаних титулара. Дакле, самим уписом својине у земљишној књизи, односно катастру непокретности, не компромитује се савесност држаоца. Према утврђеним чињеницама за сада произлази управо супротно. Према стању поседа од 1953. године који је као стваран евидентиран у катастарском оперативном од 1953. године, те према утврђењу да су тада уписани правни претходник тужиље - ББ, а потом њен син и сама тужиља, несметано користили предметне парцеле, исте обрађивали и давали у закуп, произилази управо закључак да су правни претходници тужиље и сама тужиља могли бити савесни држаоци у смислу одредбе члана 72. став 2. Закона о основама својинскоправних односа. Државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (члан 72. став 2.), а савесност државине се претпоставља (став 3. Закона о својинскоправних односа).

Осим изнетог, наводи су тужбе да су правни претходници тужиље били у поседу парцела од другог светског рата. Другостепени суд није ценио да ли су се пре ступања на снагу Закона о основама својинскоправних односа 1980. године испунили услови за стицање права својине правног претходника тужиље, ББ, оригинарним начином, путем одржаја, на основу савесне државине од 1953. године. Као што је напред речено, сам упис

друштвене својине, по себи не значи несавесност државине ББ, чији је посед уписан у катастарском оперативном плану. Ово тим пре, што у овом поступку није утврђен основ уписа друштвене својине на предметним парцелама, а потом државне својине, а оспорен је од стране тужиле у поступку. Насупрот стварном стању поседа на непокретностима од 1953. године, у континуитету, од стране тужилинских правних претходника и ње саме, тужена у поступку није изнела чињенице (осим уписа својине, без доказивања основа уписа) према којима би савесност држалаца била оспорена.

То су разлози према којима је укинута другостепена пресуда, како би у поновном поступку другостепени суд поново оценио савесност држалаца предметних непокретности, правних претходника тужиле и саме тужиле, почев од 1953. године па надаље, према утврђеним чињеницама или на основу расправљања свих потребних чињеница, те извео закључак да ли су се стекли услови за стицање својине одржајем према правним правилима која су примењивана до ступања на снагу Закона о основама својинскоправних односа, а затим и по одредбама Закона о основама својинскоправних односа.

Одлука је донета на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић